

Any XII Núm 439
ARFA 20 Septembre 20 1928

DEU I PATRIA

PREUS
Artá, i comarca any 4 Ptas.
A fora id 6 »
Extranger id 10 •

QÜESTIO IMPORTANT

El cine convertit

Els estralls que ha fet el cine en les costums públiques té de contrarestar-los ell mateix convertint se en un mitjà poderosíssim de bones propagandes, en apòstol de les bones obres. Solament au aquest preu ha d'èsser admès el cine entre la gent de bé.

Sense el cine, posat fins ara al servei del maligne, no haurien estat possibles les actuals modes, ni la llicència desenfrenada dels costums, ni la depravació general de la vida humana.

Amb aquest mitjà meravellos de propaganda ha passat, com sempre, que els fills de les tenebres han estat més espabilats que els fills de la llum.

Ens semblava a casi tots que blasmant enèrgicament el cinema, no anat'hi, allunyant-lo, compliem bé amb el nostre deure, fèiem tot quant estava de la nostra mà per a prevenir els estralls i alliberar-nos-en, lliurant-ne també els nostres. Equivocada i fatal il·lusió!

El cine és un fet, per molts títols admirable, que ja no destrueix ni evita ningú. És massa gran, massa sorprenent, massa difusiu i meravellos per que es pugui foragitar de la terra, ni evitar la seva creixença universal.

No hi ha més remei que reconeixer la seva realitat.

No hi ha més remei que regenerar lo, apoderar-se'n i posar lo al servei de Déu.

O aixó, o bé contemplar, cridant i picant de peus, inutilment, com els funestos efec-

tes van enmetzinant-ho tot i corrompent ho i podrint-ho.

Davant de semblant imperios dilema la resolució del catòlics és clara i manifesta: convertir el cine en mitjà d'acció social i de propaganda religiosa.

***

Se'ns dirá amb raó que no tots els bons catòlics han presenciat impassibles els estralls del cine. No ho oblidam. És veritat; no han estat pocs els nostres homos d'acció que han treballat de ferm per evitar les desviacions del cine (i certament que n'han evitat moltes) i per convertir-lo en mitjà eficaç de propaganda. Aquests benemèrits catòlics han obligat, a més a més, amb els seus esforços i després d'un sens fi de gestions, que les autoritats imposessin la censura a les pel·lícules; encara que tot hom sap que la censura solament evita una part petita del mal, quan no resulta anodí i fins ridícul aquest mitjà. Cal augmentar els esforços fins que la censura sigui completa i *aplicada, estrictament aplicada*, que no ho és casi mai.

***

La regeneració cristiana del cine i la seva aplicació a la propaganda catòlica, va guanyant cada dia terreny.

El *Cine parroquial* ja és un fet i comença a fruitar.

El *Cine escolar* va difonent-se arreu.

Van fundant se a l'estranger, Societats per l'explotació de la indústria del cine en sen-

tit religiós. L'Institut italiá «Luce» va fer, l'any passat, 435 pel·lícules, i ha distribuït 5 985 còpies positives per al servei cinematogràfic. Les pel·lícules que ha cedit gratuïtament per la propaganda catòlica li han costat més de mig milló de lires. Els assumptes d'aquestes pel·lícules abracen tots els aspectes de la vida científica i social. La Zoologia i l'Agricultura presten materials interessantíssims per filmar-los, i no cal dir els meravellosos espectacles de la naturalesa i les meravelles del progrés modern si en donen d'elements superbs a les màquines filmadores.

***

Està, altrament ben demostrat que l'evolució del cine cap al camp cristià és una realitat cada dia més tangible. Encara que inicial és prometedora de copiosíssims fruits. Convertir el cine en apòstol de les bones idees i del bons costums ja no té res d'utòpic. És qüestió de voluntat.

Peró, a més a més, és qüestió vital. Tan vital, que si no contrarrestam els efectes perniciosos del cine dolent, seran pocs menys que uuls quants esforços fassem per a salvar la societat contemporània.

A Z.

ELOGIS DE "BIBLIOFILIA"

En un del darrers números de la jove revista *La Nostra Terra* el bon amic N'Antoni Mulet, tan conegut ja a Mallorca i a fora, pels seus afany i entusiasmes en favor del foment del turisme, publica un article curt, però aciençat i enforvit, aon exposa la idea simpática de que s'apleguin els bibliòfils mallorquins, per tal d'em-

pendre la bella tasca de imprimir obres del nostres escriptors. Aïmadors del llibre, així dels temps vells com dels presents, no en freturen a canostrà. Lo que manca és arribar a un lligament de voluntats i aficions en tal manera que tengui realitat lo que en altres bandes ha tenguda felicitat realització. Per ço, basta que aquí es posi al davant l'home que l'idea reclama, i que l'èxit li sia propici. La proposta d'En Mulet no pot ser menys afalagadora, car el desig de posseir una edició acurada de les obres mallorquines és prou sentit per tots els qui han assaborit llur encant, i ensems justificada la necessitat i imminent d'aplegar en volums de semblants dimensions, els escrits que, dissortament, romanen dispersos per revistes i diaris, esperant una mà pietosa que los ajunti. I és aqueixa una tasca aon hi està compromesa la nostra dignitat. Ningú, com l'escriptor nostrat pot exercir demunt el nostre esperit una influència més comprenadora i decisiva. Ell és la veu de la terra i el mirall aon el poble és complau de reflectir-s'hi amb totes les qualitats racials. Els nostres escriptors són els pigeoners de les glòries pàtries a fora, els qui escolten les palpitations dels conciutadans, i es fan ressó de llurs ànsies de millorament; els qui locupleten el tresor patrimonial amb el fruit de llurs feixugoses resserques a través de l'auxutor i gregor pergaminàcea, o amb la imatgeria folgada i viva de llur inspiració voladora per les regions asserenades de la poesia. I tot aquest heretatge, si resta dispers, pertany als esdevenidors arreplegar-lo per tal de que no se malmeni, o es perdi; és una obligació sagrada, que els fills no poden defugir de alliberar-ho de tot anorreament; deuen procurar que no minvi la riquesa de la casa paterna venguent a defalliment, sinó que cal a la llur cura mantenir-la en el resplandor i ufania ancestral. Mallorca senyoreja un patrimoni espiritual riquíssim, que hem de servir intacte íntegrament. És aqueixa una prouja noble i patriòtica, que sovint es manifesta. Però si un dia la posàssem en pràctica seria per nosaltres un segell de glòria als ulls dels estranys, i ens feria dignes de posseir el do de la cultura, que tant dignifica als individus com als pobles que el frueixen.

La menissima Societat Arqueològica Luliana ha més de quaranta anys es desvestia per la conservació de les deixalles, que el temps deixà tombades en terra marcant el seu pas destructor. Reben, curiosament arredós en el Museu que anys entrera fundà, i encara mensualment treu a llum el seu Bollett, ja vell de dies i de prestigi, a on hi són publicats interessantíssims documents per la nostra història i llengua benivolgudes. Tot ço, calladament, amb la indiferència de no pocs

mallorquins, qui, no obstant, s'avanen de estimar Mallorca. Quants de sacrificis, quin excés de xifadura en els qui el redacten no suposa aqueixa tasca, al parèixer ingloriosa! La Arqueològica a compleix meravellosament el programa que es traça de bell principi. Reparau, sinó, tot contemplant el caramull de vò ums arrengrats, part de la gran ciutat espiritual que a còpia de anys i paciència s'es anada bastint al costat de la material. Bell esforç de perseverància i patriotisme! Però, amb tot, aquella no és completa. Necesita ço que molt encertadament indica l'amic Mulet: *el reedificar tom a tom i volum per volum el temple de la nostra pretèrita cultura, reproduint acuradament edicions exhaurides i treguent del oblit obres capdals de l'inspiració i de ciència*. Per què no, també, afegiria per compte meu, les composicions musicals dels nostres Torres, Auli, Canyelles i altres?

Avergonyeix pensar el descuit en que tenim els nostres valors espirituals. La mallorquíssima poetessa Na Manuela de los Herreros, el deliciós Obrador, l'agudíssim Forteza, el càustic Roca, el legendari Picó, etc. són coneguts gairebé de nom, per restar inèdites, o quasi introbables llurs obres. Catalunya, mitjansant els bons serveis d'en F. Matheu, gran aïmador de Mallorca, ens ha oïrenat excel·lents edicions de les poesies i proses de Alcover, Costa, Aguiló, i Oliver. Per altra banda Catalunya que camina al cap davant de un fort moviment cultural, pot donar nos bells exemples per imitar Sabadell, per no retreure altra publicació catalana, ha sabut crear la editorial Miranda, que va publicant coses dels autors de la terra més assenyats, ensems que la Biblioteca Sabadellenca dedicada exclusivament als autors fills de Sabadell, editant llurs obres poc conegudes. L'ànima n'és el noble patriòtic En Joan Costa Deu. I avui, al cap de uns quants anys, compta amo la publicació de més de devuit volums. Dins la susdita biblioteca hi troben agombol la literatura, l'art, la ciència i la història. Aqueixa empresa, de tanta empremta i transcendència per la vida cultural de Sabadell, pot ser no s'hagués descapdellada tan ufana sens l'ajust de un editor entusiasta com és En Joan Sallent.

Mercés a la societat de bibliòfils llenguadocians, i la bona amistat del culte senyor D. Antoni Castanyer de Sòler, puc tenir una bella edició de la història de Montpeller, en quatre toms voluminosos, curiosament impresos. Com pot ésser útil ara renovar-ne el record, diré que la finalitat no era altre que formar per tot arreu el gust per les belles impresions i per els llibres exhaurits. Eren membres fundadors de la societat els que se suscrivien a un exemplar de paper Wahtman, de

Xina o qualsevol altre paper de luxe, relligat ademes en pell o en pergami, de quiscuna de les obres eixides o que eixirien dins la col·lecció. Es consideraven membres corresponents els bibliòfils que prenien un o més exemplars de les en curs de publicació. Els llibrers no eren exclosos. El títol de membre honorari es concedia an aquelles persones singulars que mes excel·lien, tot fomentant el gust per la ciència bibliogràfica. Els noms dels suscriptors s'estampaven a la fi del tom i, a cap d'any, reneixien en un llibre que es repartia gratis entre els membres. El paper se comanava a les millors fàbriques de França, Anglaterra i Holanda, i el tiratge an els millors estampadors.

El preu de quiscun volum variava segons les despeses.

Les circumstàncies actuals no han permès dur a terme per part de la Associació per la Cultura de Mallorca un pla editorial que tenia concebut i que s'hagués realitzat, segurament, amb èxit. Recordem de passada una tasca similar En J. Rossetió i En J. L. Esteirich, amb la desaparescuda Biblioteca Balear i après en J. Tous.

Ara que l'amic Mulet ha renovellat la pensada, simpàtica i juvenívola de aplegar els bibliòfils i fer obra positiva, ens pertoca lloar-la i fer opinió entorn d'ella. Compari esc l'optimisme d'En Mulet, i esper, confiadament, que prest ha de sorgir l'editor providenciat i el bibliòfil en cap, fent viable la formació del sospirat Grup de bibliòfils. Per què En Mulet no fa la crida, i, en que emportat per un excés de modèstia afirmi que no pertany a ell apadrinar-la ni tant sols actuar de escolà, no dona e primeres passes per la constitució de la novella societat, tenguent a la vista les normes dels esmentats llenguadocians o altres que li sien molt escaients? No ens resignem a mirar-ho com un somni de difícil realització, preses d'un escepticisme gelador.

Mn. Antoni Pons

RELLIGIOSES

Diumenge qui ve, dia 23 se celebrerà solemníssima festa en honor a La Verge de Son Salvador en acció de gràcies per una alcançada per la seva intercessió. El celebrant serà, si Deu ho vol, el Rt. Pare Juan Ginard Pvre. del Oratori i predicarà el Rt. P. Castell del Oratori de Porreras, fent de ministres els Rts. D. Francesc Paveras, catedràtic del Seminari i D. Gabriel Buades, acòlit. El chor de les Germanes de la Caritat extrenará una missa a veus.

CONVENT

Com a quart diumenge, el qui ve se celebrará la comunió general pels terciaris ademes heí haurá la festa de la Beata amb Ofici solemne.

EXCURSIO

DE LA CONGREGACIÓ MARIANA D'ARTÀ

Aquest any, com els demès passats desde que te vida polent la Congregació d'Artà, que creix, se mantén i viu baix de l'ajustada direcció del Rt. D. Josep Sancho de la Jordana, hem volgut fer també una excursió, que per cert ha resultat da bastant brillant.

Gran era l'entusiasme que's sentia dins la societat dies abans, i és augmentada encara al arribar l'hora designada per partir que és a les 5 $\frac{1}{2}$ d'avui dia 15 al dematí.

Hem anats amb tren fins a Palma, aont nos hem confiats als xofers de sis camions. El nombre dels congregants agregats és de 130.

Desde Palma hem partit directament cap a Sóller donant crits de visques i amb grans demostracions d'alegria.

Just havia sortit el sol que ja dins la llunyania de llevant l'han pres uns nuvols negres i vermells de foc ardent, que l'han portat amunt, amagat entre ses faldes i ses capes aigoloses. El cel llagrimetja, i de tant en quant degotisa, aigua fada i transparent, com la volta d'unes coves. Però, gran és l'entusiasme i petit l'obstaciu, així és que sens temer al temps i vencent dificultats seguirem per envant i sempre envant... I hem deixat alluny Ciutat amb sos campanars puntiaguts i ses cases senyorivoles; i nos llençam a unes costes que pareix que volen aixecar-se cap al firmament. I nos enfiam amunt ràpidament, despertant forta ramor, com a carros de foc que fan viatges a la glòria, costa amunt, amunt, amunt... i desd'allà dalt hem vist l'ample contorn que se destría, tot fent la berenada, dalt aquell puig mapat de retxes blanques que se'n diuen carreteres. Però més hermós que'l seu voltant jo no n'he vist mai! Seguim després el capovall, llarga baixada, tot llançats per un impuls tan potentós que s'oposava an els perills i an el mereig d'aquelles voltes mal raiades, fins a tirar-nos dins la conca, vall-hermosa que riu i canta:

A Sólle que és lloc endias,
si hei voleu vení estimada
allà estarèu regalada
de taronges i punzins.

I correm tot seguit cap al seu Port i hem vist l'aigua, allà on roba a la terra, i els seus faros i ses cases i carrers; i hei hem dinat tornant després el camí enrera.

Som a Sóller altre volta de retorn i enllepolits tornam a trepitjar els seus carrers per on hi cau una tendrosa pluja que no gosa tocà enterra i pronte es sospesa.

Vers la una, tornam emprende una costa de colors, blanc i vermell i xocolate, i atravesam l'imens camp de les olives, i hem vist Deyà, Sa Pre-duscada, Na Foredada, l'alta Ermita, Ca S'Arxiduc, i Miramar, i arribam ràpidament a la vila d'una dòna qui fou santa ja de vida i an aquí Mallorca canta:

A Valldemossa n'hi ha
de roses alexandrinès
però com vos no n'hi ha
Sor Beata Catalina.

I hem trescats sos carrers estrets plens de glòria fins que havem partit cap a Palma aont arribam a les sis.

Un moment estats allà som cridats altra volta per seguir la marxa cap a Artà que havem fet amb alegria i satisfets però del tot.

I ara, ja només nos queda dir, que desitjam altre tant per l'any vinent, i donar de part del Director, del President, junta i demès socis, les més expresives i merescudes gràcies al ben volgut artanenc D. Rafel Blanes Tolosa, per les facilitats que nos ha dades en tan alegre passeig, i a Deu que's sobre tot, així sia.

LOPEZ.

DE CANOSTRA

DEL TEMPS

El temps ha canviat com era d'esperar. Divenres passat va fer ja alguns ruixats i el dissapte a migdia va fer una hora d'aigua torrencial; en va caure moltíssima i va deixar el camp ben assaonat. Ara els pagesos aprofiten aquesta saó per girar la terra i preparar la per la pròxima sembra.

VETLADA LITERARIA

Per diumenge qui ve a les 4 i mitja del capvespre tenen anunciada les Obreres de Sant Josep la vetlada literaria musical que cada any solen celebrar en aquest més.

ESTAT SANITARI

Per dins els establiments de Sa Torre de Canyamel s'hi han donat alguns casos de febres, lo cual ha motivada una visita extraordinària del Inspector epidemiològic de Balears Sr D. Emili Darder. No hi ha cap defunció. A la vila, no hi ha res de nou i durant aquesta desena no ha ocorreguda cap mort, gràcies a Deu.

TOPADA D'AUTOMOVILS

Diumenge passat a les primeres hores, del capvespre, el conegut metge, vezi de Palma i natural d'Artà D. Josep Sureda Massanet, se dirigia en automòvil cap a Calarratjada amb la seua germana Srta. Coloma, i al ser al revolt de baix la costa dels Pujols, topà violentment amb un altre auto que guiava en Bartomeu Pellisser de Capdepera. D Josep sufrí algunes ferides a la cara i cap, alarmants de tot d'una, però que no resultaren de gravetat i els demès el retgiró consiguint. L'automòvil d'en Pellisser quedà molt mal parat, amb les molles de la direcció, el radiador i els farols romputs i el de D Josep Sureda amb cops an es radiador i un farol romput.

Nos hem enterats de que el Dr. Sureda està ja bo de les ferides, de lo que nos congratulam.

A LA FIRA

Diumenge dia 16, amb motiu de ser la fira de Manacor se trasladà moltíssima gent an aquella ciutat que segons notícies estigué molt animada i més amb motiu de celebrar-s'hi al mateix temps la Diada Agrícola i un interessant Concurs de bestiar.

A PALMA

Amb motiu de obrir un establiment de llibreria a Palma el fill major del nostre Director, aquesta setmana passa a residir a Palma la seua familia. Les desitja'n ventura i prosperitat.

PEL 13 DE SEPTEMBRE

A fi de pendre part en la manifestació que se celebrà a Madrid dia 13 d'aquest més per commemorar el V aniversari de estar encarregat del Govern el General D. Miquel Primo de Rivera, de la nostra vila passaren an aquella capital el Regidor D. Bartomeu Esteva (a) Pansecola acompanyat de D. Julià Carrió (a) Julianet i de D. Pere Bonnin (a) Guixó. Tots han regresats molt satisfets.

DESGRACIA

Dimars decapvespre N'Antoni Alzamora de 10 anys, caigué de peu pla en mig del carrer i se rompè un bras.

NOVA LLIBRERIA A PALMA

La llibreria d'Artà desde 1 d'octubre tendrà la casa central a Palma de Mallorca carrè de Maura núm. 7, que serà regentada per D. Cristofol Ferrer Sureda, fill del Director de Llevant D. A. Ferrer Ginart. Al anunciar el nou establiment prevenim al públic artanenc que a la nostra vila queda com a sucursal d'aquella la **Tipografia Catòlica d'Artà** amb l'imprenta en el carrer dels **Quatre Cantons núm. 10** i amb despaig en el carrer de Palma núm. 15 a càrrec de D. Sebastià Ginard Ginard (a) Vives.

Banco Catalán Hipotecario

PALMA DE MALLORCA

Oficinas Provisionales

VALLORI 2

Telégramas: BANKAIP

Teléfono: 251.

CAPITAL SOCIAL 25.000.000

CASA CENTRAL BARCELONA

Préstamos hipotecarios, negociación y descuentos de letras, cuentas corrientes a la vista y a plazos fijos, y en general toda clase de operaciones bancarias.

ACCIONES 6 p8

AGENCIA DE ARTA A PALMA
I VICEVERSA DE
ANTONI GILI (A) COMUNA

SERVICI DIARI EN PRONTITUT I ECONOMIA
DE PREUS
ENCARREGS A DOMICILI
Palma -- Banch de S'oli, 24
DIRECCIO: Artá--Can Comuna Centro

GRANJA BARCINO

PER TOTA CLASSE D'AVIRAM DERAÇA
CUNIS, COLOMS, ALIMENTS ESPECIALS
PER POLLS, I Ponedores, INCUBADO-
RES; ANELLES. PLANS I CONSULTES
--(4) CONSELL-MALLORCA--

ALMACENES MATONS

DE
RAFAEL FELIU BLANES

CALLE DE JAIME II n. 39 a 149

Palma de Mallorca

SASTRERIA PARA SEÑORA

Y CABALLERO

ARTICULOS Y NOVEDADES
PARA VESTIR DE TODAS CLASES

Ensaimades i panets

En lloc se troben millós que a la

PANADERIA **Victoria**

ES FORN NOU

DEN

Miquel Roca Castell

A sa botiga hei trobareu sempre pans
panets galletes, bescuits, rollets, i tota
clasa de pasticeria.

TAMBÉ SE SERVEIX A DOMICILI

Netedat, prontut i economia

DESPAIG:

Carrer de Palma 3 bis. ARTA

EN JAUME PICO

(A) ROTCHET

té una Agencia entre Artá i Palma i hei
va cada dia.

Serveix amb prontitut i seguredat tota
classe d'encàrregs

Direcció a Palma: Harina 8. An es cos-
tat des Centro Farmacèutic.

Artá: Palma n.º 5.

Tienda Vicens

PRECIOS FIJOS Y MUY REDUCIDOS

EN

Tejidos y toda clase

Merceria de

Perfumeria comestibles

SE VENDEN MAQUINAS DE COSER

PFAFF E IMPERI

y toda clase de instrumentos

J V. CALLE DE A BLANES 38

Automòvils de lloguer

DELS GERMANS

SARD (A) TERRES

A cada arribada de tren van a l'Estació.
Teneu servici combinat amb el Ferrocarril.

Excursions a Ses Coves, Calàrratjada i demés
punts de Mallorca a preus convenguts.

DIRIGIRSE:

Carré d'En Pitxol n.º 8.

Id Son Servera n.º 29.

ARTA.

NAUMAN

MAQUINAS PARA

COSER Y BORDAR

La Fábrica más grande de Máquinas
para coser y bordar del continente.

(MARCA ALEMANA)

DEPOSITARIO EXCLUSIVO EN ARTA

CAN GANANSI